משנה · מחברי זמננו · שערי תורת בבל · סדר זרעים

שערי תורת בבל על משנה דמאי

רבי זאב וולף רבינוביץ'

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

שערי תורת בבל על משנה דמאי

רבי זאב וולף רבינוביץ'

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/שערי-תורת-בבל-על-משנה-דמאי/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
משנה א 4
משנה ב 4
משנה ג 4
פרק ב 4
משנה א 4
פרק ג 4
משנה א 4
פרק ו 5
משנה ט 5
משנה יא 5
פרק ז 5
משנה א 5

פרק א

משנה א

(פ"א מ"א ר"ש) **גופנין שילהי גופני וכו'**.—כ"ה בבבלי ברכות (מ ע"ב), אבל בירושלמי כאן איתא (כא רע"ד): גופנין[1] שמירה, וזה מין תבלין של ירק (עי' ר"ש כלאים פ"א מ"ד ומוסף הערוך ע' שמר), וכ"כ הרמב"ם כאן.

משנה ב

(פ"א מ"ב ר"ש) **ד"ה ויוצא ונפדה וכו' ואיכא דשרי אפי' בודאי וכו'**.—פי' בין בדמאי ובין בודאי היינו בטבל קודם שהפריש ממנו מעשר שני, דמע"ש עצמו אפי' של דמאי אינו יוצא כדאיתא בירושלמי מע"ש [פ"ג, נד ע"ב], ומובא בתוי"ט שם, ועי' בשנות אליהו על משנה דהכא.

משנה ג

(פ"א מ"ג ר"ש) **ואפי' הדומין נמי לא מחייבי אלא עד כזיב**.—אינו מובן. דעד כזיב הרי היא א"י ממש שכבשוה עולי בבל כמו ששנינו בשביעית רפ"ו, והר"ש עצמו כתב למעלה שהדומין פטורין בחו"ל אפי' מכזיב ולהלן.

פרק ב

משנה א

(פ"ב מ"א ר"ש) **ירושלמי תני האורז שבחילתא ושבאנטוכיא וכו'**.—צ"ל: שבחילת אנטוכיא וכו', וכ"ה בירושלמי (כב רע"ד), וכן מבואר למטה בר"ש. וענין "חילת" בקעה, וכן תרגם אונקלוס "ונשב בגיא" (דב' ג כט) ויתבנא בחילתא.

פרק ג

משנה א

(פ"ג מ"א ר"ש) **ותימה דבעירובין משמע דאכסניא פטורה אף היכא דלנו דבפ"ק דעירובין תנן ד' דברים וכו'**.—פי' דבתלמוד שם הביאו על זה מה ששנינו כאן מאכילין את העניים דמאי וכו'. אבל אין מזה תימה כל עיקר, דגברא אגברא קרמית, דודאי בירושלמי מפרשי דאכסניא היינו אורחים שבאו לעיר אחרת כמבואר שם (וכ"כ הרמב"ם בפירושו כאן), אבל הבבלי י"ל דמפרש אכסניא כפירש"י שם חיל של מלך

[1] [בירושלמי (כתב יד ליידן וכ"י רומי וד"ו) והוצ' לו: והגופנן, כתב יד מינכן: וגפנן.]

ישראל היוצא למלחמה. ואף אם גם הבבלי מפרש אכסניא אורחים מכל מקום יש לומר דסבר אכסניא אפי' לנו פטורים.

פרק ו

משנה ט

(פ"ו מ"ט ר"ש) **הא כבר תנא ליה רישא וכו'**.—נ"ל דרישא מיירי בשירשו שדה זרועה או שזרעוה היורשים לפני שחלקו את השדה ביניהם, והכא קמ"ל שדין זה הוא אפי' בשירשו תבואה קצורה וממורחת וכן יין שנטבל.

משנה יא

(פ"ו מי"א ר"ש) **בסוריא גזרו על הדמאי דלא פטרו אלא מכזיב ולהלן**.—עי' שביעית פ"ו מ"א ומ"ב מבואר דלענין שביעית דין סוריא כמו מכזיב ולהלן, וכמו שכתב הר"ש שם. ונראה שכן הוא לענין דמאי (וכ"כ הרמב"ם והרע"ב על משנתנו), אלא שאינו פטור מדמאי אלא בלוקח סתם מישראל או שאמר לו המוכר 'משלי הן ומעושרין הן', ואינו ידוע שיש לו שדה אחרת בסוריא, אבל בא"י בכל אופן חייב לעשר דמאי.

פרק ז

משנה א

(סופ"ז ר"ש) **דאם נפרש שכל המאה טבל וכו' אמאי נוטל ד' חביות מד' זויותיה יחזור וכו'**.—כבר הקשו כן בירושלמי (כו ע"ג) ותירצו דמיירי באופן, שכבר הפריש על חמשים חביות מהן מעשר ראשון ממקום אחר, והרי יש כאן בתוך המאה צ"ה מהן מתוקנות ממעשר ראשון, וחמש חביות מהן הן מעשר ראשון, ולפיכך אי אפשר עוד לקבוע שוב חמש חביות למעשר ראשון. ופי' הר"ש כאן אינו מחוור כל עיקר.